

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти**

02 грудня 2019 року № 189/1

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ДЛЯ ОСІБ ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

(підвищення кваліфікації)

Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація: Вчителі зарубіжної літератури

Напрямок: розвиток професійних компетентностей

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітню програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри суспільно-гуманітарної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 07 від 10 вересня 2019 р.).

Освітню програму затверджено Вченою радою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 06 від 17 листопада 2019 р.) та введено в дію наказом ректора № 189/1 від 02 грудня 2019 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітню програму розроблено проєктною групою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти згідно з вимогами Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р, а також рекомендаційного листа МОН України від 28.04.2017 № 1/9-239.

Програма укладена на базі другого рівня вищої освіти (спеціаліст/магістр) та відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій.

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Лавренчук В.П., к.ф.н., завідувач кафедри суспільно-гуманітарної освіти;
2. Лавренчук М.В., методистка кабінету суспільно-гуманітарних предметів;
3. Паніна Л.А., к.і.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарної освіти.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні положення

Освітня програма для підвищення кваліфікації учителів зарубіжної літератури розроблена на основі сучасної державної освітньої політики, стратегії реформування освіти, а також із врахуванням Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р.

Актуальність програми полягає у необхідності підвищення рівня підготовки вчителів зарубіжної літератури до реалізації освітньої політики держави шляхом опанування новітніми практиками, методиками, технологіями, формами, методами професійної діяльності на засадах інноваційних освітніх підходів з урахуванням потреб учасників освітнього процесу, держави та глобалізованого світу.

У Концепції «Нова українська школа» визначено соціальне замовлення: компетенізація освіти шляхом реалізації компетентнісного підходу, орієнтація її на результат у формі розвинутих ключових компетентностей здобувачів освіти, структури їхніх знань, поглядів, ціннісних орієнтирів, успішної самореалізації в професії і житті, формування особистості, патріота, інноватора, здатного конкурувати на ринку праці, розвивати економіку, навчатися неперервно впродовж життя.

Нова місія вчителя зарубіжної літератури аналізується в контексті європейського професіоналізму зі збереженням кращих ментальних українських характеристик, європейського виміру педагогічних якостей.

Переосмислення соціальних і професійних завдань вчителя зарубіжної літератури Нової української школи актуалізує необхідність підготовки фахівців, адаптованих до сучасних соціокультурних умов, здатних творчо працювати, приймаючи нестандартні рішення в ситуаціях ринкової конкуренції, уникаючи стереотипізації і шаблонів, реалізовувати освітні проєкти національного масштабу, витримувати конкуренцію на європейському і світовому ринках освітніх послуг тощо.

1.2. Цільова аудиторія

Учителі зарубіжної літератури закладів освіти різних типів і форм власності.

1.3. Мета програми

Метою освітньої програми є вдосконалення професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій) вчителів зарубіжної літератури з урахуванням основних напрямів державної політики в галузі освіти, її європейського вектора розвитку, особливостей соціально-економічного розвитку територій у процесі децентралізації влади в Україні.

Освітня програма забезпечить наступні результати навчання:
знання та розуміння сучасних тенденцій розвитку освіти;

здатність до планування, моделювання та організації освітнього процесу, створення сучасного освітнього середовища;

готовність до впровадження сучасних освітніх технологій, методик, інтерактивних форм навчання спрямованих на формування компетентностей і наскрізних умінь здобувачів освіти;

здатність до проектування власного професійного розвитку з метою надання якісних освітніх послуг, ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

1.4. Профілі базових компетентностей учителів зарубіжної літератури

Головна ідея підвищення кваліфікації учителів зарубіжної літератури полягає в забезпеченні індивідуально-особистісного та професійно-діяльнісного самовдосконалення слухачів на основі активізації їхньої базової освіти, набутого професійного і життєвого досвіду відповідно до індивідуально-особистих інтересів, соціальних запитів держави щодо ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

Профілі базових компетентностей учителів зарубіжної літератури містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети і завдань реформування загальної середньої освіти:

1.4.1. Інтегральна компетентність. За основу використовується опис відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Кваліфікаційний рівень 8: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Орієнтовний перелік загальних і спеціальних компетентностей.

1.4.2. Загальні компетентності

Освітологічна: здатність інтегрувати знання з сучасної філософії та соціології освіти, культурології, освітньої політики й економіки освіти в цілісну стратегію освітньої діяльності на засадах еколюдиноцентризму, демонструвати відповідні цінності у професійній діяльності.

1.4.3. Спеціальні (фахові, предметні, посадово-функціональні) компетентності

Науково-методична: здатність упроваджувати сучасні форми, методи, технології освіти у професійній діяльності; узагальнювати власний педагогічний/науково-педагогічний досвід і презентувати його педагогічній спільноті; рецензувати і готувати до видання науково-методичні матеріали з питань професійної діяльності та її вдосконалення.

Компетентність з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку: здатність здійснювати освітню (самоосвітню) діяльність із метою оновлення, вдосконалення, розвитку посадово-функціональних компетентностей; мотивувати себе та інших до професійного й особистісного зростання; розвивати (саморозвивати) та вдосконалювати (самовдосконалювати) професійно важливі якості особистості фахівців системи освіти (громадянськість, відповідальність, рефлексивність, толерантність,

здатність до діалогічної взаємодії та ін.); ціннісні орієнтації, що спрямовані на всебічний розвиток особистості і всіх суб'єктів освітнього процесу як найвищої цінності суспільства.

Мовно-комунікативна: здатність володіти системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій).

Предметна (фахова) компетентність: знання навчального предмету, фахових методик, технологій навчання.

Знання і розуміння	сучасних тенденцій розвитку освіти взагалі, загальної середньої зокрема; соціально-правових основ, законодавчих актів у сфері загальної середньої освіти; особливостей процесів викладання і навчання здобувачів освіти; основних механізмів функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання; способів реалізації інтеграційного підходу в навчанні здобувачів освіти.
Розвинені вміння	організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проектування, оцінювання тощо); конструювати та реалізувати сучасні програми навчання з використанням різноманітних методів, форм і технологій; діагностувати освітній процес і складати індивідуальні освітні маршрути для становлення здобувача освіти; керувати проектною діяльністю учасників освітнього процесу; організовувати культуру мовне освітньо-розвивальне середовище; проектувати власну програму професійно-особистісного зростання.
Диспозиції (цінності, ставлення)	дитиноцентризм, цінність особистості; готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток; відданість ідеї щодо значущої участі освітньому процесі усіх їх учасників; рефлексія власної професійної практики.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Зміст та обсяг освітньої програми

Зміст освітньої програми враховує особливості професійної діяльності вчителя в умовах реформування освіти, а також перспективи впровадження Нової української школи і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

2.2. Форма та структура освітньої програми

Освітня програма передбачає очну форму навчання.

Очна форма навчання організовується шляхом проведення:

інтерактивних лекцій;

тематичних дискусій;

практичних занять (семінарів, практикумів, тренінгів, майстер-класів тощо);

контрольних заходів (організаційно-настановне заняття, конференція з обміну досвідом).

Обсяг освітньої програми складає 30 годин (1 кредит ЄКТС).

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

**підвищення кваліфікації вчителів зарубіжної літератури
за напрямом «Розвиток професійних компетентностей»
заочною формою навчання (30 аудиторних годин)**

Назви модулів і тем	Форма навчання			Усього
	Лекція, дискусія	Практичне заняття	Контроль	
Модуль 1. Професійний розвиток педагога				
Тема 1. Підвищення професійного рівня та педагогічної майстерності педагогічних працівників	2			2
Тема 2. Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладів освіти	2			2
Тема 3. Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності	2			2

Усього годин за модулем	6			6
Модуль 2. Методика й організація освітнього процесу				
Тема 1. Організація освітнього процесу галузі мовно-літературної освіти в аспекті Концепції «Нової української школи»	2			2
Тема 2. Реалізація наскрізних змістових ліній у галузі мовно-літературної освіти		2		2
Тема 3. Реалізація предметних змістових ліній на уроках зарубіжної літератури	2			2
Тема 4. Розвиток критичного мислення на уроках зарубіжної літератури		2		2
Тема 5. Методика аналізу та інтерпретації художнього твору		2		2
Тема 6. Формування ключових компетентностей на уроках зарубіжної літератури		2		2
Усього годин за модулем	4	8		12
Модуль 3. Технологічна карта сучасного уроку				
Тема 1. Моделювання, проектування, конструювання освітнього процесу. Поняття технологічної карти уроку. Ментальна карта як форма технологічної карти уроку	2			2
Тема 2. Формування медіакомпетентності школярів на уроках зарубіжної літератури у контексті освітніх інновацій		2		2
Тема 3. Використання здоров'язбережних технологій в процесі здійснення літературної освіти	2	2		4
Усього годин за модулем	4	4		8
Модуль 4. Діагностичний				
Організаційно-настановне заняття			2	2
Конференція з обміну досвідом			2	2
Усього годин за модулем			4	4
Усього	14	12	4	30

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1.

Професійний розвиток педагога

Тема 1. Підвищення професійного рівня та педагогічної майстерності педагогічних працівників

Професійна підготовка педагогічних працівників у контексті реформи освіти: сучасні виклики та вимоги. Пріоритетні напрями науково-методичної підтримки в умовах неперервної освіти: розвиток фахових (предметно орієнтованих/базових) компетентностей педагогів; створення інструментального методичного середовища для реалізації системного підходу до провадження освітньої діяльності; налагодження динамічної функціональної взаємодії методичних служб різних рівнів з іншими організаціями.

Особливості професійної діяльності у галузі загальної середньої освіти. Професійні стандарти. Підвищення кваліфікації у системі професійної підготовки педагогічних кадрів. Змістове поле науково-методичної роботи з педагогічними працівниками. Інноваційні форми науково-методичного супроводу. Моделювання роботи школи технологічної майстерності. Авторські творчі продукти (проекти, навчально-, науково-методичні розробки та ін.).

Підготовка та проведення атестації педагогічних працівників: нормативний та науково-методичний аспекти. Сертифікація педагогічних працівників, умови та порядок її проведення. Інструменти сертифікації: незалежне тестування фахових знань та умінь, самооцінювання власної педагогічної майстерності (е-портфоліо), вивчення практичного досвіду роботи учасників сертифікації. Значення атестації та сертифікації для професійного розвитку педагогічних працівників.

Тема 2. Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладів освіти

Практична реалізація принципу дитиноцентризму. Становлення педагогіки партнерства. Форми і прийоми налагодження співпраці зі здобувачами освіти на уроці.

Форми та методи залучення батьків до партнерської взаємодії. Інструменти та канали інформування батьків, отримання зворотного зв'язку, створення комфортних умов спілкування.

Взаємодія педагогічних працівників: супервізія та фасилітація процесу обміну досвідом. Вирішення спільних завдань та проблем професійної діяльності педагогічних працівників. Організаційні заходи для налагодження командної роботи у закладі освіти.

Тема 3. Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності

Сутність і фундаментальні цінності академічної доброчесності. Законодавче поле академічної доброчесності. Основні види порушень академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання). Особливості дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками та здобувачами освіти; види академічної відповідальності педагогічних працівників та здобувачів освіти; права осіб, стосовно яких порушено питання про недотримання ними принципів академічної доброчесності. Кодекс академічної доброчесності школи. Організаційна структура системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти, що передбачає дотримання академічної доброчесності працівниками закладів освіти та здобувачами освіти.

Модуль 2.

Методика й організація освітнього процесу

Тема 1. Організація освітнього процесу галузі мовно-літературної освіти в аспекті Концепції «Нової української школи»

Нові підходи до організації освітнього процесу навчання зарубіжної літератури в контексті НУШ. Основні організаційно-методичні аспекти щодо реалізації змістових ліній освітніх програм зарубіжної літератури.

Мовно-літературна галузь у контексті нового Державного стандарту. Ключові компетентності, наскрізні вміння. Компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі.

Медійний зміст освітніх програм мовно-літературної галузі. Від розділу «Я вивчаю медіа» до формування навички критичного читання та критичного мислення.

Тема 2. Реалізація наскрізних змістових ліній у галузі «Мови, літератури»

Мовно-літературна освіта в закладах загальної середньої освіти. Ключові компетентності. Наскрізні лінії. Ключова навичка критичного мислення. Особливості впровадження наскрізних змістових ліній у старшій школі. Рівень стандарту, профільний рівень. Огляд підручників з 10 (11) кл. з критичного мислення.

Предмет і завдання інфо-медійної грамотності здобувачів освіти. Міжнародні методичні рекомендації щодо формування критичного мислення.

Тема 3. Реалізація предметних змістових ліній на уроках зарубіжної літератури

Компетентісно-діяльнісний підхід до реалізації предметних змістових ліній. Очікувані результати здобувачів освіти навчання зарубіжної літератури. Вимоги Державного стандарту до очікуваних результатів мовно-літературної галузі. Технологізація освітнього процесу. Ефективне використання інноваційних освітніх технологій у реалізації предметних змістових ліній.

Моделювання фрагментів уроків із застосуванням технології критичного мислення.

Тема 4. Методика аналізу та інтерпретації художнього твору

Інтерпретація художнього твору – складна професійних умінь учителя. Визначення сутності поняття «інтерпретація».

Усвідомлення учнями світу художнього твору (персонаж та його цінності; свідомість і самосвідомість персонажа; персонаж і письменник; час і простір у творі; сюжет, художнє мовлення, стилістика).

Сучасна медійна інтерпретація постаті письменника та художнього твору.

Цілісний і вибірковий аналіз: переваги й недоліки.

Аналіз й інтерпретація тексту. Основні відмінності академічного й шкільного аналізу.

Гендерний аспект аналізу художнього тексту.

Інтегративний підхід аналізу художнього твору в школі.

Американська програма – стратегія візуального «мислення». Спрямованість технології формування образного мислення (ФОМ). Сутність технології ФОМ. Складові технології ФОМ.

Фасилітована дискусія. Базові та додаткові запитання. Відмінність навчання за методом фасилітованої дискусії від традиційних методів навчання. Демонстрація методу.

Методика «входження у зміст твору»: особливості та закономірності. Використання медіатехнологій у процесі аналізу тексту.

Тема 5. Упровадження технології розвитку критичного мислення на уроках зарубіжної літератури

Правила й принципи сучасних технологій навчання. Сутність поняття «критичне мислення». Критичне та креативне мислення. Технологія розвитку критичного мислення учнів. Основні складові креативності. Шлях розвитку креативного мислення у дітей.

Методи і прийоми розвитку критичного та креативного мислення школярів. Критичне мислення як пріоритетний напрям розвитку комунікативної компетентності сучасної особистості. Особливості навчання критичному мисленню: стратегії розвитку критичного мислення; робота з інформацією, розпізнавання прийомів маніпуляції; основні інструменти, спрямовані на розвиток критичного мислення як педагога, так і учнів.

Формування творчих та пізнавальних здібностей учнів з використанням технології розвитку. Практичне застосування технології критичного мислення на уроках. Структура уроку за даною технологією.

Тема 6. Формування ключових компетентностей на уроках зарубіжної літератури

Життєві компетентності учнів. Актуальна проблема створення умов для формування особистості, здатної до самоактуалізації, творчого сприйняття світу та соціально значущої діяльності, спрямованої на розвиток суспільства.

Значення ефективності застосування технології розвитку критичного мислення учнів з поєднанням із традиційними методами навчання. Складники літературної компетентності: емоційно-ціннісна, літературознавча, загальнокультурна, компаративна компетенції особистості.

Модуль 3.

Технологічна карта сучасного уроку

Тема 1. Моделювання, проєктування, конструювання освітнього процесу. Поняття технологічної карти уроку. Ментальна карта як форма технологічної карти уроку

Моделювання освітньої діяльності вчителя та учня. Конкретно сформульовані цілі як очікувані результати сформованості компетентностей.

Проєктування освітньої діяльності здобувачів освіти, створення освітніх та громадянсько-значущих проєктів в освітньому процесі галузі «Мови. Літератури».

Створення технологічного паспорту проєктування власної освітньої траєкторії.

Використання прийомів медіграмотності для створення сучасної моделі уроку мови та літератури. Поняття технологічної карти уроку. Ментальна карта як форма технологічної карти уроку.

Конструювання технологічної карти вчителя та учня. Основні компоненти технологічної карти уроку у технології критичного мислення. Конструювання технологічної карти уроку літератури у технології критичного мислення.

Поняття конструктора уроку як цілісної системи інструментарію та конструктивних компонентів методичного та технологічного дизайну освітнього середовища. Імідж сучасного уроку мови та літератури.

Тема 2. Використання здоров'язбережних технологій в процесі здійснення літературної освіти

Поняття «здоров'язбережувальні технології». Здоров'я людини як цінність: педагогічний аспект. Складові здоров'я та їх характеристика. Фактори, які негативно впливають на здоров'я. Основні напрями та завдання медико-психолого-педагогічного супроводу школярів. Структурні складові МППС, їх функції. Психолого-медико-педагогічний моніторинг стану здоров'я учнів.

Педагогічні здоров'язбережувальні технології та ефективність їх упровадження.

Особливості впровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес школи. Системність процесуальних реалізацій здоров'язбережувального навчання. Класифікація здоров'язбережувальних технологій. Функції здоров'язбережувальних технологій в залежності від їх спрямованості.

Тема 3. Формування медіакомпетентності школярів на уроках зарубіжної літератури у контексті освітніх інновацій

Розкриття змісту основних понять. Впровадження елементів медіаграмотності на уроках зарубіжної літератури, проведення факультативних занять, організація гурткової роботи з цього напрямку. Застосування завдань, які активізують пошукову і творчу діяльність учнів через засоби масової комунікації, здатність ефективно взаємодіяти з мас-медіа, готувати та розміщувати власні медіатексти. Зростання якості підготовки до занять як учнів, так і вчителів, формування критичного мислення, вміння обирати корисну інформацію в медіасередовищі, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, сконструйованої медіа-джерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю над суспільством. Цілеспрямована підготовка учнів до вмілого і безпечного користування інформаційно-комунікативними технологіями. Забезпечення розуміння учнями соціокультурного, економічного і політичного контексту функціонування медіа, здатності бути носієм і передавачем медіа-культурних смаків і стандартів. Перспективи розвитку.

Модуль 4. Діагностичний

Організаційно-настановне заняття

Реєстрація слухачів. Організація та проведення вступного інструктажу з охорони праці. Ознайомлення з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Надання рекомендацій щодо вибору теми конференції з обміну досвідом.

Конференція з обміну досвідом

Організація обговорення педагогічних інновацій, елементів нових технологій навчання, що сприяють розвитку професійної компетентності вчителя зарубіжної літератури.

Рефлексія освітньої програми підвищення кваліфікації вчителів зарубіжної літератури.